

IV. BIBLIOGRAFIE

ISTORIE UNIVERSALĂ – ISTORIE NAȚIONALĂ

Bogdan TEODORESCU

Editura Univers Enciclopedic ne-a făcut plăcuta surpriză de a tipări în cursul anului trecut, celelalte două volume din marea sinteză *Larousse de istorie universală*. E drept, lucrarea a apărut într-o primă ediție la sfârșitul anilor 60 și de atunci încoace destule evenimente și-au schimbat imaginea, datorită unor noi cercetări, dar pentru orice persoană interesată de cunoașterea serioasă a istoriei, aceste volume, încredințate unor specialiști de primă mână, prezintă avantaje incontestabile – soliditatea informației, interpretarea degajată de partizanate meschine, stil literar desăvârșit, accesibilitate maximă. Un număr important de anexe: hărți, cronologii, genealogii și o bibliografie luxuriantă însoțesc textul.

Volumul al II-lea aruncă o punte peste ceva mai mult de un mileniu: de la sfârșitul lumii romane și până în secolul luminilor, capitolul III fiind consacrate Marilor invazii și imperii (califatele arabe, „Imperiile” bulgar și rus și Bizanțul strălucitor al secolului X), trezirii Europei încheiată cu marea cucerire mongolă a secolului al XIII-lea, de la Marco Polo la Cristofor Columb (secolele XIII-XV) timp în care se construiește statul și administrația, au loc primele revoluții economice și începe expansiunea europeană. Secolul al XVI-lea se deschide cu mai multe lecturi api, din secolul al XVI-lea este construit practic pe două secțiuni distincte, una consacrată spațiului și resurselor, societății și repartiției inegale a bogăției și mentalităților, cealaltă vieții politice, de la prima expediție americană a lui Columb (1492) și până la pierderea Mediteranei orientale de către Imperiul Otoman (1609) și revoluțiilor secolului XVI (e drept, textul subcapitolului este încheiat cu un semn al interogării).

Vom insista puțin asupra părții finale a volumului. La 1968 când apărea într-o primă ediție lucrarea de față, revoluția (definită mai cu seamă după modelul francez al secolului al XVIII-lea) definea mai cu seamă o răsturnare care atingea structurile profunde ale societății, cu caracter ireversibil și al cărui conținut trebuia definit printr-un calificativ special, vezi revoluția politică, socială, economică, etc.

În același timp s-a observat că nici o asemenea schimbare nu are un caracter complet și fără a anticipa marile transformări de la sfârșitul secolului XX, autorul afirmă cu seninătate că și pentru marxști revoluția rusă din 1917 este încă de desăvârșit până la împlinirea deplină a comunismului. Cu alte cuvinte, putem găsi și în alte timpuri, în afara celor în care s-au dezvoltat revoluțiile clasice, evenimente asemănătoare după cum pulsunile marilor transformări care au marcat istoria continuă multă vreme după ce seismul politic s-a produs.

Paginile care urmează sunt astfel consacrate revoluției prețurilor, revoluției economice (care a dezvoltat un capitalism real, dar limitat de forma mercantilă și care a purtat germeii marilor distrugerii sociale din secolele XVIII și XIX) și nu în ultimul rând „revoluția” politică care a modernizat statul și revoluția mentalităților definită odată cu Renașterea și Reforma bisericii catolice, atât în mișcarea sa generală, cât și în interpretarea sa calvinistă.

Volumul se încheie cu „Apogeul și declinul societăților organizate pe ranguri” perpetuând o lume în criză (epoca de sfârșit a supremației spaniole și cea de început a hegemoniei franceze) precum și o lume în mutație – care marchează treptat succesul unei alte societăți decât cea întemeiată pe ranguri și ierarhii. Este o sinteză ambițioasă care ne poartă din anii minoratului regelui francez Ludovic al XIII-lea (după 1610) și până în preziua izbucnirii revoluției din 1789.

Tomul al II-lea are o structură aparte. Deși nu este menționată explicit, alcătuirea sa a cunoscut două etape: primele două capitole au fost publicate în ediția din 1968 iar celelalte au fost adăugate la retipărirea din 1998.

Vom avea așadar o primă parte consacrată timpului revoluțiilor și care acoperă secolul care desparte domnia lui Ludovic al XVI-lea de războiul franco-prusac evidente fiind Revoluțiile politice (1789 și Imperiul Napoleonean), Revoluția economică (industrială, demografică, agrară și socială) și Revoluțiile liberale și naționale cu accente asupra mișcării de idei europene a secolului al XIX-lea, revoluția de la 1848, primilor 70 de ani de istorie americană și naționalismului surprins între 1850-1870. Aici remarcăm (pag.154) într-o frază cu care sunt enumerate consecințele tratatului de pace de la Paris, care a urmat războiului Crimeei și „unirea țărilor române”, asta desigur în contextul în care constituirii statelor italian și german li se consacră spații generoase și chiar o hartă.

Capitolul următor: „Prolog la secolul nostru”, dezvoltă o mai veche teză a istoriografiei occidentale potrivit căreia sfârșitul războiului mondial ar fi deschis secolul XX. Sunt prezentate detaliat caracteristicile anilor 1871-1918 – supuși din perspectiva echilibrului armat, industrializării și expansiunii coloniale. Deceniul premergător primei conflagrații este considerat primul război rece, după care potrivit cronologiei autorului au urmat cinci ani de încăierări confuze (1912-1916) doi ani de paroxism (cu anul fatidic 1917) și în fine cele 315 zile hotărâtoare din 1918.

Alte două capitole sunt consacrate secolului XX, fie când a fi fost să înceapă: Epoca dictaturilor (1929-1933) cu un timp al incertitudinii în care victoria Antantei a părut inutilă iar prosperitatea postbelică zadarnică și un timp al

angajării care evidențiază criza (1918-1929), tratate de aici încolo, într-o unitate deplină preludiul războiului, conflagrația mondială și consecințele ei: o lume ruinată, dezbinată și profund tulburată. Cu toată răbdarea nu am găsit în aceste pagini decât câteva mențiuni cartografice despre România, condusă din 1938 de un regim autoritar sau incorporată acelor state unde s-a întins „umbra lui Hitler”. Pe aceeași hartă unde apare menționat și pactul sovieto-german din 1939, o reprezentare grafică cert defectuoasă, pare a-i raporta articolele secrete exclusiv la țările baltice, fără nici o referire la tragedia ulterioară a României dezmembrate. Ultima diviziune a sintezei generic denumită „Lumea după 1945” urmărește anii de vârf ai războiului rece (marea glaciație – de la sfârșitul războiului la criza rachetelor cubaneze: 1945-1962) echilibrul precar al anilor 60 din perspectiva celor 30 de ani glorioși în toate schimbările lor sociale, a forței dar și a slăbiciunii de atunci afirmate a lumii comuniste și desigur a lumii a treia... asiatice; adâncirea crizei în deceniile 8-9 este studiată într-un subcapitol ca și impasurile dezvoltării în lumea a treia afro-asiatică.

Cu anii de după 1989, încheiați în mod evident la jumătatea deceniului următor (înainte de 1998, data apariției celei de-a doua ediții) intrăm în capitolul reconstrucției dificile a unei ordini mondiale cu redimensionarea poziției S.U.A., cu sfârșitul imperiului sovietic dar și al țărilor de democrație populară (unde în fine la paginile 772-773 urmărim în circa 15-16 rânduri debarcarea, judecarea și execuția lui Ceaușescu, „Revoluția în direct” și propulsarea spre putere a Frontului Salvării Naționale), apariția polului european (UE în extindere) criza arabo-islamică, China, Pacificul și America Latină. Cu mondializarea crizelor contemporane se încheie capitolul, volumul și sinteza. La final singurele reproșuri pe care le poți face autorilor sunt legate de modul în care au reflectat istoria românilor. Este adevărat că pentru a fi vizibil într-o sinteză de asemenea anvergură e necesar să fi prezent la evenimente cruciale ale istoriei, iar pe de altă parte ca să fi cunoscut trebuie să impui sinteze accesibile, de bună calitate, pe cât posibil obiective și redactate în limbi de circulație, cunoscute de autori în profunzime.

Anul care a trecut ne-a adus numeroase volume consacrate comunismului românesc, subiect aflat și în atenția președinției prin Raportul elaborat de o comisie de specialitate condusă de Vladimir Tismăneanu, a cărei sinteză a fost susținută în fața camerelor reunite ale Parlamentului la 18 decembrie 2006.

Contribuțiile de care vorbim acoperă un domeniu foarte variat de la culegeri de documente, la studii și articole și nu în ultimul rând la monografii pretențioase.

Vom începe, și nu doar pentru că este vorba de o lucrare aparținând unui cercetător străin, cu *Revoluția Română din decembrie 1989*, datorată lui Peter Siani-Davies. Am aflat că autorul este profesor la University College din Londra,

că a publicat studiul mai sus numit în 2005, varianta românească de la Humanitas fiind de anul trecut.

Bun cunoscător al realităților românești (din prefață am înțeles că a venit des în țara noastră, că a avut contacte și a luat interviuri unui număr important de personalități din aria cercetării istorice dar și din viața publică), autorul prezintă o viziune coerentă asupra evenimentelor de acum 18 ani, eliberată în bună măsură de obediențele partizanatului politic autohton.

În șapte capitole sunt înfățișate: cauzele revoluției, răsturnarea lui Nicolae Ceaușescu, dezmățul însângerat; problema cea mai obscură” (evident chestiunea terorismului așa cum a fost evocată de Ion Iliescu într-un interviu în 5 iulie 1990), consiliul Frontului Salvării Naționale, O pronunțată lipsă de consens și în fine ultimul, despre miturile și realitățile revoluției. Fără a discuta chestiunile de detaliu care pot arunca pe oricine într-o controversă infinită, să reținem totuși că autorul încredințează miilor de anonimi care s-au ridicat în decembrie 1989 rolul de căutători ai libertății și de autorii principali ai răsturnării lui Ceaușescu și regimului politic care a urmat.

De la revoluția din decembrie 1989 alunecăm spre o altă lucrare *Nomenclatura C.C. al Partidului Muncitoresc Român* scrisă de o tânără autoare, Nicoleta Ionescu Gură, născută în 1969, actualmente la Direcția de Cercetare a Consiliului Național pentru studierea Arhivelor Securității. A publicat în anii anteriori un Dictionar al membrilor C.C. al P.C.R. (1945-1989) la editura Enciclopedică și un studiu despre Stalinizarea României la editura All, 2005.

Avem de a face acum cu o investigație care demonstrează mecanismul puterii în comunism, de regulă concentrată în acei ani, după modelul sovietic, în așa zisă nomenclatură. Lucrarea este structurată pe două părți: prima, care abordează în 4 capitole: Aparatul C.C. al P.C.R. – instrument în realizarea politicii partidului și în impunerea controlului asupra întregii societăți; *Nomenclatura C.C. al P.C.R.*; și cea de a doua care alătură 75 de documente doveditoare culese din perioada martie 1950- noiembrie 1964 (după moartea, în martie 1965 a lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, N. Ceaușescu a transformat P.M.R în P.C.R.)

Editura Polirom a publicat în 2006 cartea de interviuri a lui Marius Oprea (născut în 1964) istoric, actualmente președintele Institutului de Investigație a Crimelor Comunismului, cu Vladimir Bukovski (născut în 1942, cunoscut dizident anticomunist) despre natura comunismului. Volumul mai cuprinde o lungă introducere scrisă de autor despre represiune și instrumentele ei, așa cum a fost percepută de victime, câțiva supraviețuitori și o agendă în care sunt publicate stenogramele unei convorbiri între patru ochi Gorbaciov-Iliescu din 5 aprilie 1991 și a discuțiilor din aceeași zi cu delegația română prezentă la Moscova și condusă de președintele României.

Două volume interesante care poartă pe copertă numele Anei Pauker au apărut la editura Nemira și înfățișează de fapt lucrările plenarei C.C. al P.M.R. din 30 noiembrie – 5 decembrie 1961. Sunt mai bine de 800 de pagini care

înfățișează un număr important de documente, prefațate de excelentul studiu introductiv al lui Elis Neagoe-Pleșa și Liviu Pleșa, cercetători la C.N.S.A.S.

Valoarea volumelor rezidă nu doar în informațiile despre ascensiunea și căderea Anei Pauker, care între timp decedase (în iunie 1960), unul din subiectele plenarei în contextul destalinizării începută o dată cu Congresul XX al P.C.U.S. din 1956 și continuată la Congresul XXII din 1961. Textele acum publicate pentru prima oară dovedesc abilitatea excepțională a lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, care, el însuși stalinist notoriu se răfuia acum spre a rămâne în grațiile Moscovei cu tovarășii săi de la începuturile regimului comunist din România, evident nu doar cu mai sus numita dar și cu Teohari Georgescu și Vasile Luca, și cu cuplul I. Chișinevski – Miron Constantinescu, îndepărtat încă în 1957. Interesant este că pe ordinea de zi a plenarei s-a aflat și recent declanșatul conflict între partidele comuniste chinez și sovietic în legătură cu care nu a fost formulat încă un punct de vedere „românesc” care va mai aștepta încă 3 ani. Declarația din aprilie 1964, elaborată după vizita unei delegații de nivel înalt la Moscova și Beijing, va da răspuns și acestei chestiuni.

Două masive volume datorate unui grup de tineri universitari din varii domenii umaniste (Paul Cernat, Ion Manolescu și Angela Mitchievici – literați și Ioan Stanomir, istoric, politolog, specialist în drept constituțional) dezvoltă o critică a vechii societăți comuniste din perspectiva libertății.

Sub denumirea generică *Explorări în comunismul românesc* sunt cuprinse de fapt o cercetare asupra producțiilor culturale și politice contaminate de propaganda regimului; o încercare de a recupera din mărturii cât mai diverse imaginea „omului nou” imposibil de disociat de practicile politice, culturale și sociale ale timpului. A rezultat o lucrare în care istoria literară și istoria mentalităților precum și studiul imaginarului își găsesc surse dintre cele mai generoase. Primul volum înfățișează în patru secțiuni distincte câteva fapte de cultură care au avut un puternic impact psihologic în epocă: de la abecedare, piese de teatru și filme cu puternic sub strat ideologic, la poezii patriotice și texte omagiale. Și al doilea volum consacrat genezei și consacrării „omului de tip nou” este structurat pe mai multe capitole și pleacă asemenea precedentului de la o sumă de texte: în „Intelectualii și puterea proletară” sunt evocați în contextul epocii: George Călinescu, dar și Al. Sahia și Miron Radu Paraschivescu, Lucrețiu Pătrășcanu, Sorin Toma și Tudor Arghezi, în tinerețe, eroism, istorie, sunt trecute în revistă poezia lirică în slujba Revoluției, dragostea și revoluția, tinerele condeie în „epoca de lumină” și literatura de reconstituire istorică, iar în fine în „Deconstrucții ceaușiste” ne întâlnim cu mari personalități intervievate de Ion Biberi, răspunsurile fiind cuprinse într-un volum „Lumea de azi” (1969), pandantul la alt volum similar acestuia, publicat cu 25 de ani în urmă „Lumea de mâine” (1945) cu eroii piesei lui Paul Everac „Un fluture pe lampă”, o imagine a emigrației românești din Occident în anii comunismului, cu narațiunile ironic-

subversive ale lui Alexandra Monciu –Sudinski și cu scriitorii care în deceniul 9 al secolului trecut omagiau pacea.

Aș încheia această sumară trecere în revistă cu primele publicații ale unor instituții de cercetări dedicate comunismului și revoluției române din 1989.

Ne-au revenit astfel *Caietele revoluției* nr. 1-4, 2005-2006, al căror cuprins îl rezumăm în cele ce urmează: nr. 1 cuprinde alocuțiunea rostită de Ion Iliescu, președintele I.R.R.D. la primul simpozion al institutului la 15 decembrie 2004 precum și informații referitoare la organizarea, obiectivele și conducerea Institutului; în nr. 2, sunt cuprinse: o sumă de repere cronologice despre revoluția din decembrie 1989, mai multe documente programatice, prezentarea unor acte și manifestări contrarevoluționare, o rubrică de ecouri internaționale și alta de evocări de atitudini din presa română a primelor zile postcomuniste.

În nr. 3 (1 pe 2006) sunt adunate comunicări reprezentative și de la cele 3 simpozioane – București, Timișoara și Lugoj desfășurate în decembrie 2005. La Timișoara, prof. univ. dr. Ioan Scurtu prezenta două documente fundamentale: Declarația Frontului Democrat Român de la Timișoara și Comunicatul către țară al Consiliului F.S.N. , iar la București, Ion Iliescu făcea un prim bilanț al activității I.R.R.D. după un an, apoi Răzvan Theodorescu prezenta relația între Televiziune și Revoluție iar prof. univ. dr. Bogdan Murgescu – Alternative istoriografice cu privire la Revoluția Română. Nr. 4 (2-2006) este dedicat în întregime constituirii și primei faze de funcționare a Consiliului Frontului Salvării Naționale cu două studii și o anexă documentară care cuprinde comunicate, declarații, hotărâri precum și decrete-lege ale noi puteri în perioada 27 decembrie – 31 decembrie 1989.

Tot anul trecut Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului a scos un anuar. Într-un argument introductiv, Marius Oprea, președinte al I.I.C.C.R afirma: „Am numit acest volum „De ce trebuie condamnat comunismul” în amintirea tuturor destinilor irosite din voia unui regim în care disprețul față de om abuzul și crima au fost liberul arbitru.”

Din sumar reținem o prezentare a Institutului de Investigare a Crimelor comunismului realizată de Stejărel Olaru și un grupaj in memoriam care alături pe Ioan Gavrilă Ogoranu lui Virgil Ierunca.

Din capitolul „Deconstrucția sistemului represiv comunist” am remarcat articolele Cristinei Roman despre „Bazele legislative ale represiunii comuniste” al lui Marius Oprea, „O privire în interiorul aparatului de securitate” și Ralucai Grosescu descrie „Fizionomia Nomenclaturii”. Dintr-o altă parte a volumului subintitulată „Dimensiuni ale infernului totalitar”, Marius Stan prezintă „Fenomenul Pitești” iar Dumitru Lăcătușu face portretul torționarului. Vasile Ciolpan , educator (din 15 iulie 1949) și ulterior director al Penitenciarului Sighet (din 1 mai 1950-1955) în perioada de maximă teroare. Destituit pentru o serie întreagă de nereguli, trecut în rezervă în 1958 și scufundat ulterior în anonimatul unor mici funcții de conducere, V. Ciolpan a murit în 2004 la 84 de ani. Alte două studii sunt

consacrate represiunii Securității împotriva scriitorilor în anii 1986-1988 (Clara Mareș) și dramei bisericii greco-catolice (Lucia Hossu-Longin).

Am strâns aici din puzderia de titluri de cărți care apar într-un an doar câteva pe criteriul foarte subiectiv al apartenenței lor la un teritoriu și la un spațiu de civilizație cărora li se revendică.

Transilvania mea, subintitulată „Istorie, mentalități și identitate”, a fost scrisă de profesorul clujean Sorin Mitu (născut în 1965) autor în direcții diverse – de la cercetare de istorie universală și de istorie a mentalităților, la manuale școlare și volume de versuri.

Într-un argument, autorul afirmă că această lucrare care oglindește toate raporturile lui cu Transilvania, are o structură compozită, așezată pe mai multe paliere distincte – este și un studiu științific erudit și o parte de autorefecție disciplinară, de discurs asupra metodei, o parte de opinii personale necenzurate de rigori academice, au rezultat șase capitole distincte. La început se află adunate mai multe opinii critice și judecăți subiective despre scrisul românesc. În al doilea capitol sunt prezentate mai multe discuții despre identitatea națională la care Sorin Mitu a participat în ultimii ani. În cel de-al treilea capitol ne întâlnim cu câteva teme de studiu cultivate de istoriografia transilvăneană în domeniul reprezentărilor sociale, din care s-au ales tema patriei și a Europei, revoluția și sărbătoarea. În al patrulea capitol găsim schițată o istorie a mentalităților transilvane cu o interesantă discuție asupra iubitelor ungueroaice ale lui Avram Iancu (cinci la număr, între care și legendara Hani Farkaș, care potrivit unei legende, l-ar fi scos pe „Craiul Munților” din Abrudul luat cu asalt de trupele lui Hatvani în mai 1849) frumoasă mărturie despre înțelegere și respect față de valorile celuilalt când dragostea și puterile spiritului se pot concilia cu sentimentele naționale, dacă nu intervine forța distrugătoare a istoriei. Ultimele două capitole se referă la Prieteni și dușmani în Transilvania – românii, maghiarii și imaginile lor reciproce, precum și la câteva imagini ale Occidentului medieval la cronicarii ardeleni, generic vorbind lumea văzută din Transilvania. Apărută într-un moment în care teme foarte delicate de discuție precum regionalizarea, Universitatea maghiară sau drepturile minorităților sunt frecvent dezbătute.

Transilvania mea este un argument pentru o altă abordare ce depășește perspectiva monoetnică tradițională.

De la culegerea de eseuri academice a profesorului Sorin Mitu ajung la un volum pe care am avut bucuria să-l primesc în vara trecută și al cărui subiect este Teleormanul meu, pentru a rămâne în aria tematică pe care a lansat-o lucrarea anterioară. Este o onestă cercetare de arhivă consacrată localităților județului de la anii îndepărtați ai lui Constatin Mavrocordat (1741) până la data apariției lucrării (2006, Editura Paco). Autorul ei, distinsul arhivist Gheorghe Popa și Ion Bălă, mare susținător al multor lucrări de istorie locală, în pofida vârstei înaintate și a tuturor suferințelor ei. Prefectura județeană și Direcția Județeană a Arhivelor Naționale au patronat acest demers. După ce am depășit primul

moment de uimire și invidie, căci în urmă cu mulți ani ambiționasem o temă de cercetare cu subiect asemănător, în ale cărei fișe m-am împiedicat mulți ani fără a fi în stare să o finalizez, am citit cartea, interesantă în multe din capitolele ei. Cred că este pentru prima dată când avem alăturate informații despre localitățile unui județ pe durata a aproape 250 de ani, cu toate schimbările administrative de la 1741 la 1832, de la 1864 la 1882, de la reforma administrativă din 1908 la recensămintele secolului XX (1912, 1930, 1956, 1977 și chiar 2002). Localitățile într-o permanentă mișcare (de multe ori de la un județ la altul), populația, structura etnică, repartitia pe sexe, tradiția locului și rigorile administrației se întâlnesc la tot pasul. În anexe avem listele complete ale funcționarilor publici ai județului, o listă cu detalii biografice și de carieră pentru cei mai reprezentativi prefecți, începută cu Scarlat Geanolu, cumnatul lui Nicolae Bălcescu (1803-1864, în funcție între anii 1850-1852), cu prefectul din vremea răscoalelor Dimitrie Iarca, buzoian de origine, inginer și cumnat al lui Anghel Saligni alături de care a lucrat la Cernavodă, Brăila și Buzău, la ctitorul de școli Nicolae Racotă (1914-1916) și până la Florian Crețeanu, remarcabil profesor de literatură (deși avea studii de filosofie) pentru zeci de generații de elevi ai liceului din Turnu Măgurele unde a funcționat aproape 30 de ani și unde i-a fost elev și autorul rândurilor de față (prefect din 11 februarie 1945 – 15 aprilie 1949, profesor ulterior din 1949 până la pensionare în 1974, la 65 de ani) și de aici la prefecții de după 1989, până acum 9 la număr. 13 hărți și mai multe documente facsimilate completează volumul.

Aș adăuga, în legătură mai cu seamă cu demersul de cercetare făcut de colegii teleormăneni, cursul de Arhivistică și Documentaristică (informare documentară) al Adinei Berciu-Drăghicescu editat de Universitatea București. Este o utilă sinteză care cuprinde între altele și metoda alcătuirii unei lucrări științifice, dar și problemele generale de terminologie arhivistică, un scurt istoric al Arhivelor, Bibliografia arhivisticii românești dar și bibliografii pentru alte științe auxiliare precum bibliologia, codicologia, genealogia, sigilografia și heraldica.

În anul abia încheiat, cele două prestigioase reviste de istorie au continuat să se aplece asupra unor personalități, evenimente și chiar atitudini, prilejuite de aniversări (curios, aici nimeni nu se teme de comemorări).

Marile personaje comemorate în „L'Histoire” au fost părinții libertății (Voltaire, Diderot, Rousseau) în martie, dar și Marie Antoinette (viața privată a unei regine) și cu prilejul lansării filmului Sofiei Coppola despre soția lui Ludovic XVI, în iunie, Sigmund Freud (la a 150-a aniversare a nașterii), un număr întreg (în mai) care face portretul unui geniu fondator și încearcă să ne explice cum a cucerit psihanaliza lumea, Joseph Goebbels, în legătură cu publicarea jurnalului său dar și Mao Tze Tung (mort acum 30 de ani), în septembrie, Jacques Chirac, la 40 de ani de viață politică, în octombrie, Catherina de Medici în contextul războaielor religioase, în noiembrie.

Marile evenimente asupra cărora s-a oprit revista ne-au purtat de la războaiele civile (2000 de ani de lupte fratricide – un număr special în iulie-august), la revoluția anticomunistă din Ungaria (50 de ani), în noiembrie, sau la genocidul armean a cărei negare este sancționată printr-o lege votată de Parlament pe 12 octombrie 2006 și care a stârnit valuri în Franța, întrucât faptele sunt departe de a fi elucidate.

Mai multe documente s-au referit, de-a lungul anului, la relația Vaticanului cu orfanii evrei în timpul ultimului război mondial – în martie, la marele șantier de la Versailles, în mai, sau la revoluția din Ungaria – în noiembrie. În 2006 colecția Histoire a scos 4 numere consacrate Islamului și Coranului, Spaniei, Copilului și familiei și Complotului politic, secrete și urmări.

Istoria nu a renunțat la numerele tematice, în ordinea aparițiilor lor acestea fiind dedicate „Pionierilor lumii noi” (la aproape 300 de ani de când a început cucerirea Americii -1607) - în ianuarie, Tezaurului conchistadorilor – în mai, Codurilor secrete și istoriei lor – în iunie, Jocurilor de noroc – în iulie, Iubirilor celebre de la Marc Antoniu și Cleopatra la Lady Di – în august, Regelui legendar Arthur – în septembrie, Soldaților uitați în coloniile Franței – în octombrie și Ierusalimului, un oraș pentru două popoare – în noiembrie.

Colecția tematică adună și alte subiecte precum Integrismele (comunitarismul, fundamentalismul protestant, integrismul catolic și islamismul), Marele secol al lui Francisc I (Renașterea franceză), Prostițuția, istoria celei mai vechi meserii sau Epoca lui Wilhelm Cuceritorul. Ultimul număr tematic ne-a atras în mod special atenția, întrucât se intitulează Istoria Franței pentru nuli (evident nu este vorba despre cei care nu știu nimic, ci doar despre cei care au habar de ceva, dar care dornici să afle mai mult ar fi dispuși să citească o carte de istorie, al cărui autor să știe să povestească agreabil, să-i ofere esențialul fără pedanteria belferilor și să-i formeze atitudini fără dădăceală ideologică). Știam de colecția profesorului Julaud, „Pentru cei nuli”, care s-a bucurat de un succes fulminant în Franța (peste 400.000 de exemplare vândute) și din care au apărut o Istorie a Franței, Egiptul vechi, Mitologia, un Leonardo da Vinci și un Napoleon și chiar o istorie a Parisului. Este ceea ce fac și redactorii de la Historia compunând „a la maniere de” o istorie a Franței, reconstituită evenimential, prin intermediul unor mari personalități, cu un aer ludic, fără gravitate și fără patetism. Poate, o nouă istorie, cine știe ...

Aș încheia cu numărul ultim, pe februarie, al revistei Historia, care abordează încă o dată dreptul la opinie al omului de cultură, inclusiv al istoricului, dincolo de orice cenzură, religioasă, politică sau ideologică, a cărei istorie de la Abelard la Versetele satanice și „caricaturile lui Mahomed”, le trece în revistă cu același respect pentru libertate și adevăr, cu care ne-a obișnuit de mult.